

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Názory české veřejnosti na práva homosexuálů – květen 2011Technické parametry

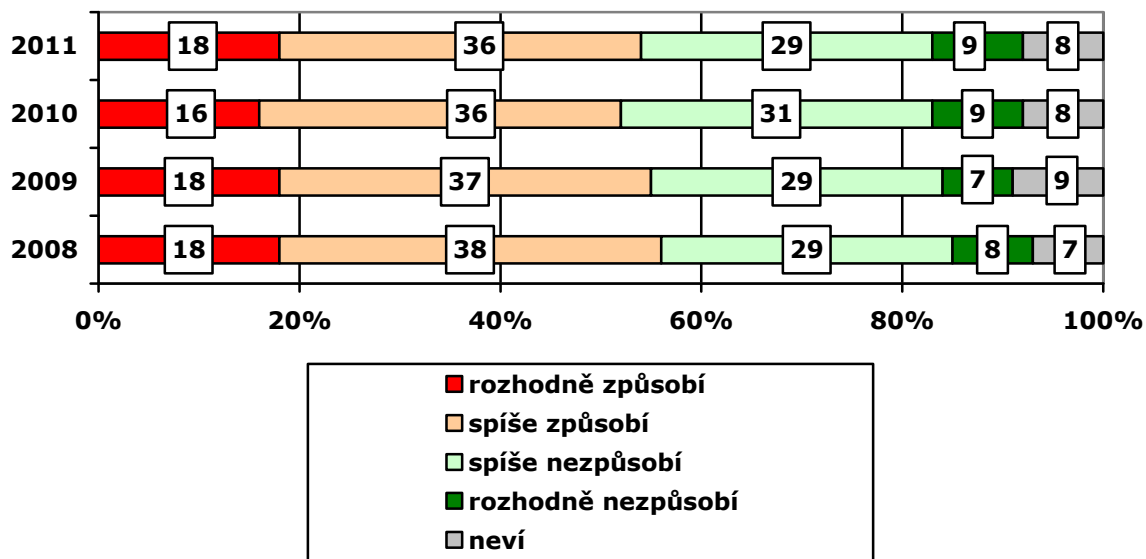
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2011, v11-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. – 9. 5. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1115</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.114, OV.115, OV.180</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>30. května 2011</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V květnu 2011 byl do pravidelného šetření Naše společnost zařazen blok otázek týkající se hodnot a též občanských práv. V rámci těchto dotazů byly zjišťovány i názory občanů na toleranci společnosti k homosexuálům a na práva homosexuálně orientovaných mužů a žen.

Mínění o toleranci obyvatel České republiky k homosexuálním mužům a ženám bylo zjišťováno otázkou směřovanou na bližší okolí. Respondenti se měli vyjádřit, zda by přiznání homosexuality způsobilo potíže v soužití s ostatními lidmi ve městě či obci, kde žijí. V české populaci převládá názor, že otevřená deklarace homosexuality by vedla k těžkostem v rámci daného města či obce, což uvedlo 54 % dotázaných, z toho 18 % je o tom přesvědčeno poměrně pevně (výpovědi *rozhodně způsobí*). Na druhou stranu bezmála dvě pětiny (38 %) lidí si naopak myslí, že by k žádným obtížím nedošlo. Ve srovnání s předešlými šetřeními v letech 2008 až 2010 nedošlo v názorech obyvatel na toleranci k homosexualitě k výrazným změnám (viz graf 1).

Graf 1. Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě či obci?¹

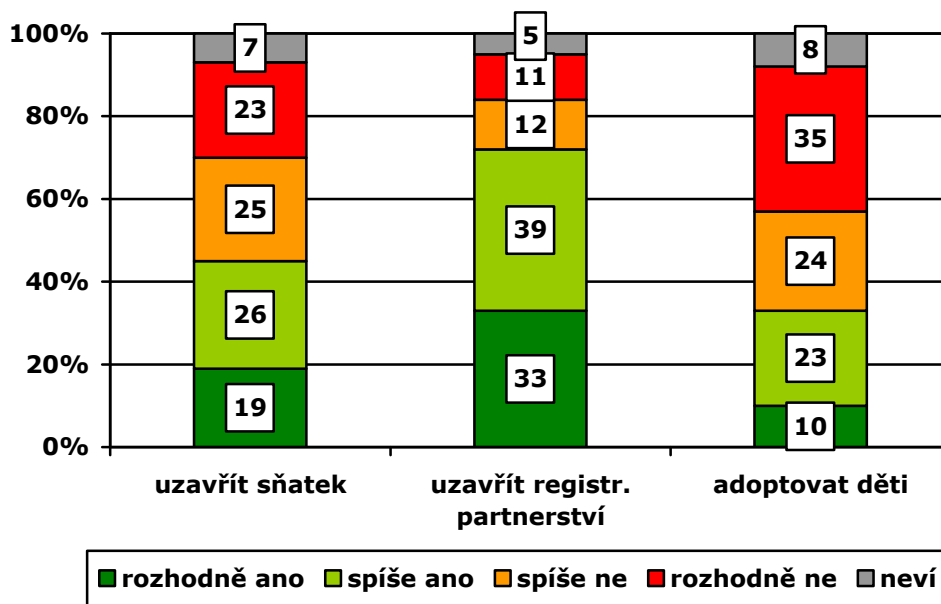

Podrobnější analýza ukázala, že sociodemografické rozdíly v tomto případě nejsou příliš velké. Výrazně častěji potíže v soužití s lidmi v místě svého bydliště po případném přiznání homosexuality deklarovali zejména ti, kdo se hlásí k římskokatolické církvi (ano 64 %, ne 29 %). Z hlediska věku potíže v soužití s přiznáním homosexuality trochu častěji spojovali i lidé starší šedesáti let, naopak mladí ve věku do třiceti let ve zvýšené míře soudí, že by to problémy nezpůsobilo. Podle velikosti sídla či regionálně o potížích více mluvili lidé z obcí od osmi set do dvou tisíc obyvatel, naopak jako bezproblémovou záležitost otevřené přiznání homosexuality relativně častěji vidí Pražané. Týž názor o něco častěji vyjadřovali i absolventi vysokých škol a dotázaní s dobrou životní úrovní. Přiznání homosexuality jako potenciální problém pro soužití s lidmi v místě svého bydliště častěji nevnímají také lidé, kteří mají homosexuálně orientované muže či ženy mezi svými přáteli či známými.

V mínění o vybraných právech homosexuálních žen a mužů již tradičně převažuje tolerantní postoj k uzavírání registrovaného partnerství.² Bezmála tři čtvrtiny (72 %) obyvatel se domnívají, že by lesby a gayové toto právo mít měli. Menší, nicméně stále významná část veřejnosti se domnívá, že by homosexuální muži a ženy měli mít právo i na sňatek. V tomto případě jsou kladná a záporná vyjádření v zásadě vyrovnaná (45 % ano : 48 % ne). Nejmenší podpory se dostává právu adoptovat děti, když v tomto případě zastávají odmítavý postoj tři pětiny (59 %) občanů. Nicméně podíl těch, kteří s adopcí souhlasí, není zanedbatelný; je to třetina (33 %) obyvatel (viz graf 2).

¹ Znění otázky: „Přestavte si, že se někdo ve Vašem městě či obci přizná ke své homosexuální orientaci. Domníváte se, že to mu to způsobí nebo nezpůsobí potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě nebo obci?“ Varianty odpovědí: rozhodně způsobí, spíše způsobí, spíše nezpůsobí, rozhodně nezpůsobí.

² Zákon ze dne 26. ledna 2006 o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů byl vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 38 pod číslem 115/2006 Sb. dne 3. dubna 2006. Účinnosti nabyl od 1. července 2006. Partnerství lze uzavřít osobně před matričním úřadem v kraji, který je podle místa trvalého pobytu alespoň jedné z osob vstupující do partnerství příslušný k přijetí prohlášení.

Graf 2. Homosexuální ženy a muži by měli mít právo...³

Ve srovnání s šetřením v minulém roce se mírně (o čtyři procentní body) zvýšil podíl souhlasu s právem homosexuálů na adopci a stejnou měrou poklesl podíl souhlasících s právem na sňatek homosexuálních párů (viz tabulku 1). V delším časovém horizontu pokrytém našimi výzkumy pak můžeme vidět mezi roky 2005 a 2011 určitý vzestup podpory práv homosexuálů ve všech zkoumaných položkách.

Tabulka 1. Homosexuální ženy a muži by měli mít právo... (časové srovnání v %)

	2005	2007	2008	2009	2010	2011
	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
uzavřít registr. partnerství	61/30	69/24	75/19	73/23	72/23	72/23
uzavřít sňatek	38/51	36/57	38/55	47/46	49/45	45/48
adoptovat děti	19/70	22/67	23/65	27/63	29/60	33/59

Pozn.: Dopočet do 100 % u jednotlivých položek v každém roce tvoří odpovědi „neví“.

Názory na to, zda by lidé s homosexuální orientací měli mít uvedená práva, nejsou rozloženy rovnoměrně. Z hlediska věku u všech tří položek klesá podpora právům homosexuálů s jeho růstem, a to tak, že je vždy nejvyšší mezi lidmi od 20 do 29 let, s výjimkou adopcí je podpora zvýšená i ve skupině 30 až 44 let a naopak výrazně nižší u dotázaných nad 60 let. Podle vzdělání relativně vyšší podporu registrovanému partnerství vyjadřovali lidé s maturitním nebo vysokoškolským vzděláním, absolventi vysokých škol ve zvýšené míře podporují i právo homosexuálů na adopci dětí, s čímž naopak méně souhlasí vyučení bez maturity. Ve všech případech podpora právům homosexuálů rostla se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně. Z hlediska politické orientace šetření zaznamenalo vyšší podporu právům homosexuálů u respondentů hlásících se k pravému středu, relativně nižší byla tato podpora mezi dotázanými, kteří se řadí jednoznačně na levici, respektive mezi voliči KSČM. Lidé preferující ODS se častěji staví za právo homosexuálů na adopci dětí, spolu s příznivci TOP 09 ve zvýšené míře podporují i registrované partnerství, proti němuž se naopak silně vymezují voliči KDU-ČSL. Ve všech

případech výrazně častější negativní stanovisko ke zkoumaným právům homosexuálů vyjadřovali lidé hlásící se k římskokatolickému vyznání. Naopak výrazně vstřícnější postoj k právům homosexuálů projevují lidé, kteří mají homosexuály mezi přáteli či známými, a ti, kdo uvedli, že přiznání homosexuality by nemělo negativní vliv na soužití s lidmi v obci nebo městě, kde žijí.

³ Znění otázky: „Myslíte si, že homosexuální ženy a muži by měli mít právo: a) uzavřít sňatek, b) uzavřít registrované partnerství (odlišné od manželství), c) adoptovat děti?“ Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.